

9002 Варна, бул. „Княз
Борис I” 77 тел. 052 643 360 ·
факс 052 643 365 · www.ue-
varna.bg

ИУ - Варна 77, Knyaz Boris I Blvd., 9002 Varna,
Bulgaria
Phone +359 52 643 360 · Fax +359 52 643
365 · www.ue-varna.bg

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА

Вх. № P120-430 / РЕЦЕНЗИЯ
22.03.2024г.

на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ по ПН 3.9 „Туризм“,
научна специалност „Икономика и управление (Туризм)“ по процедура, обявена от
Икономически университет – Варна

1. Обща информация

Изготвил рецензията: доц. д-р Георгина Луканова

Основание за написване на рецензията: заповед на Ректора на ИУ-Варна РД-06-19 от 02.02.2024 г. и решение на заседание на Научното жури от 12.02.2024 г.

Автор на дисертационния труд: докторант Михаела Николаева Димитрова с научен ръководител проф. д-р Таня Дъбева.

Тема на дисертационния труд: „Възможности за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община (по примера на община Каварна)“.

2. Данни за дисертанта (най-съществени елементи от професионалната биография на дисертанта, образование, данни за конкурса, изпълнение на учебните задължения, положени докторантски изпити и др.)

Михаела Николаева Димитрова е обучавана в докторска програма „Икономика и управление (Туризм)“ в ИУ-Варна в периода от февруари, 2016 г. до февруари, 2019 г. По време на обучението си тя полага с отличен успех всички изпити от докторантския минимум, публикува 1 статия и 2 доклада.

Михаела Димитрова придобива ОКС „бакалавър“ по специалност „Туризм“ в Икономически университет – Варна през 2014 г. Една година по-късно, през 2015 г. получава магистърска степен по специалност „Международен туристически бизнес“ в ИУ-Варна.

Трудовият стаж на Михаела Димитрова е изцяло в сферата на туризма и по-конкретно в хотелиерството и ресторантьорство. Заема различни позиции като барман,

сервитьор, офис асистент. През последните десет години до настоящия момент Михаела Димитрова е служител Човешки ресурси в „ЛАЙТХАУС ГОЛФ ЕНД СПА ХОТЕЛ“ АД, гр. Балчик.

Представените обстоятелства и приложените документи показват, че са спазени изискванията на чл. 34, ал. 1 и чл. 35 от Правилника на ИУ-Варна и Михаела Димитрова има право да се яви на защита на своя дисертационен труд.

3. Общо представяне на дисертационния труд (съгласно изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България)

Представеният за рецензиране дисертационен труд е в обем от 225 страници основен текст и 5 приложения. Основният текст е структуриран според специфичните изисквания на катедра ИОТ и съдържа необходимите компоненти: увод (7 стр.), изложение в три глави (гл. I – 80 стр., гл. II, гл. – 56 стр., гл. III – 60 стр., общо 196 стр.), заключение (4 стр.), списък с използваните източници (20 стр.). Илюстративният материал в изложението е представен от 22 таблици и 32 фигури.

Общото представяне на дисертационния труд налага да се открият следните важни моменти:

Дисертацията е посветена на теоретичното и емпиричното проучване на възможностите за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община. **Актуалността** на избраната тематика е свързана с прекомерното разрастване на хотелиерската суперструктура и свързаните с него негативни последици за природната и социалната среда и в тази връзка – с необходимостта от приложение на концепцията за устойчиво развитие в хотелиерската дейност с цел преодоляване на рисковете за околната среда и максимизиране на положителните аспекти на дейността за приемащата общност.

Предметът и обектът на изследване са логично изведени от целта, правилно разграничени и дефинирани.

Съобразно формулираната тема на дисертационния труд дисертантът ясно конкретизира **научноизследователската цел**: „извеждане на насоки за приложение на концепцията за устойчив туризъм в община Каварна, чрез разработване на план и формулиране на мерки за развитие на устойчиво хотелиерство.“ Определени са осем

изследователски задачи, които следват логиката на съдържанието, но би могло да бъдат представени по-синтезирано.

Изследователската теза, която конкретизира същността и насоката на научното изследване, обвързва приложението на концепцията за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община с преодоляване на негативните последици от развитието на туризма и генериране на социално-икономически ползи за приемащата общност. За доказване на тезата са формулирани три работни хипотези.

Изследователският инструментариум включва подходящи и приложими изследователски методи: описателен и сравнителен метод, индуктивен и дедуктивен, абстракция и конкретизация, анализ и синтез, статистически методи.

Коректно са посочени **ограниченията** на изследването.

Библиографският апарат включва 191 източника, от които 44 на кирилица (български) и 147 на латиница (всички са на английски език). Количествената и качествената структура на литературните източници показва, че дисертантът добре познава литературата по изследваната тематика. Преобладават съвременни източници, подходящо подбрани, правилно интерпретирани и коректно цитирани.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд (съответствие на изискванията по чл. 34, ал. 2 и ал. 3 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна), мнение относно коректността на автореферата на дисертационния труд и лексикалната и стиловата характеристика на текста

Структурата и съдържанието на научната разработка съответстват на поставената цел и изследователските задачи.

Първа глава на дисертационния труд представлява теоретико-методологическата рамка на изследването. Тръгвайки по пътя на дедуктивния подход от общото към частното, на първо място се проследява приложението на концепцията за устойчиво развитие в туризма и хотелиерството. Изследването се задълбочава с изясняване на особеностите на устойчиво развитие на хотелиерството в малка община. Авторът представя модел за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община и разглежда подробно неговите етапи в тяхната логическа последователност. Впечатление прави доброто познаване на основните теоретични постижения по

изследваната тематика и тяхното удачно интерпретиране и систематизиране. Докторантът аргументирано представя собствени позиции, формулира изводи и обобщения.

Във **втора глава** чрез ситуационен анализ се оценява развитието на туризма и хотелиерството в изследваната община. За тестване на работните хипотези се изследват нагласите на две фокусни групи – хотелиери и потребители към прилагането на концепцията за устойчиво развитие на хотелиерската дейност на локално равнище. Резултатите от направените статистически анализи са представени и интерпретирани при стриктно спазване на предложената методика. Дисертантът показва добри умения за провеждане на самостоятелни емпирични проучвания и демонстрира аналитични възможности за формулиране на обосновани изводи и оценки.

В **трета глава** се оценява степента на устойчивост на туризма в изследваната дестинация. За целите на изследването е приложена Европейската система от показатели за туризма (ETIS), която е разработена от ЕК. Получените резултати представят важна информация за състоянието на наличните ресурси, инфраструктура и суперструктура, тяхната експлоатация и приложението на принципите на устойчивото развитие. На основата на теоретичните проучвания, резултатите от анализите и респективно доказването на хипотезите авторът формулира мерки и действия за ефективно въвеждане на концепцията за устойчиво развитие в хотелиерството на изследваната дестинация, както и система от количествени и качествени показатели за мониторинг на тяхното изпълнение.

Заключението обобщава изпълнението на изследователските задачи и подчертава приносните моменти на научната разработка.

Структурата и съдържанието на дисертационния труд напълно кореспондират с поставената научно изследователска цел и задачи. Постигната е добра логическа последователност на отделните структурни елементи. Стилът на изложението е стегнат и точен, използван е разбираем научен език. Може да се твърди, че дисертационният труд предлага научно-приложно решение на реален практически проблем с обществена значимост и недвусмислено показва, че дисертантът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

Авторефератът е изготвен в съответствие с изискванията, отразява коректно и пълно съдържанието на представения за рецензиране труд.

5. Идентифициране и оценяване на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

Представената справка за приносите на дисертационния труд съдържа осем приносни момента. Приемам посочените приноси, но считам че първият принос (чрез коментирание на разнообразни авторови мнения е изяснена взаимовръзката между устойчивото развитие, туризъм и хотелиерство) е дискуссионен и самата дисертация би спечелила, ако приносите се опишат по-синтезирано.

6. Публикации по дисертацията

Докторант Михаела Димитрова е представил списък с три публикации по дисертацията, в т. ч. 1 научна статия и 2 доклада, които са тясно свързани с тематиката на дисертационния труд, в голяма степен отразяват съществени негови части и му придават публичност. Обемът на научната публикация на докторанта и характерът на изданията съответстват на условията за придобиване на ОНС „доктор“. Според приложената справка за съответствие с МНИ по ППЗРАСРБ кандидатът покрива необходимия брой точки за придобиване на ОНС „доктор“.

7. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата

Не е констатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата, представени от Михаела Димитрова.

8. Критични бележки и препоръки

В представения за рецензиране дисертационен труд на докторант Михаела Димитрова съществени теоретични, логични и методически грешки не са констатирани. Допуснати са някои, присъщи на подобен род разработки неточности, предимно от технически характер. Интерес би представлявало проучването на нагласите на общинската администрация за прилагане на допълнителните цели, мерки и действия за устойчиво развитие, извън приетия План за интегрирано развитие на община Каварна за периода 2021 г. – 2027 г. Бих препоръчала на Михаела Димитрова в качеството ѝ на професионалист в сферата на туризма да продължи да работи по проблематиката за устойчивото развитие на туризма и хотелиерството.

9. Въпроси към дисертанта

1. Какви са най-съществените предизвикателства пред хотелиерите в община Каварна във връзка с ефективното приложение на концепцията за устойчиво развитие?
2. В § 3.3. на дисертационния труд са предложени количествени и качествени показатели за мониторинг на устойчивото развитие на хотелиерството в община Каварна. Кой би следвало да осъществява мониторинга и контрола на изпълнение?

10. Заключение

Представеният дисертационен труд представлява завършено самостоятелно изследване, което отговаря на изискванията за присъждане на ОНС „доктор“. С разработването му са постигнати определени научни и научно-приложни резултати и ясно се открояват приносни моменти. Като се основавам на **положителната оценка** на дисертационния труд, както и на научните и научно-приложни достижения на докторанта, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземем положително решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по ПН 3.9 „Туризм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризм)“ на докторант Михаела Димитрова.

20.03.2024 г.

Варна

Рецензент:

(доц. д-р Георгина Луканова)

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО
СТОПАНСТВО

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD
ECONOMY

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА

Вх. № РА20-356 / 08.03.2024г.

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”,
по обявена процедура от **Икономически университет – Варна**

1. Обща информация

Изготвил рецензията: проф. д.н. Таня Петрова Парушева

УНСС – София, катедра „Икономика на туризма”

Област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”

Професионално направление 3.8. „Икономика”

Научна специалност „Икономика и управление (туризъм)”

Основание за написване на рецензията: Заповед № РД-06-19/02.02.2024 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за назначаване на Научно жури и решение от първото заседание на Научното жури, проведено на 12.02.2024 г.

Автор на дисертационния труд: Михаела Николаева Димитрова – редовен докторант в катедра „Икономика и организация на туризма” при Икономически университет – Варна

Тема на дисертационния труд: „Възможности за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община (по примера на община Каварна)”

Научен ръководител: проф. д-р Таня Дъбева Филипова

2. Данни за дисертанта

Михаела Димитрова завършва Икономически университет – Варна, ОКС „Бакалавър”, специалност „Туризъм” (2014 г.). Придобива ОКС „Магистър” по специалност „Международен туристически бизнес” в същия университет (2015 г.). Завършва курсове за придобиване на специалности „ТРЗ” и „Сервитьор-барман”.

Професионалното ѝ развитие започва в Каварна ЕООД, хотел „Каварна” като барман (2008 – 2009 г.). Продължава работа последователно в „Експрес Гаранцион” ЕООД, комплекс Топола скайс; в. Топола, община Каварна; в „Трейшън клифс голф енд спа ризорт”; с. Божурец, община Каварна и други, като сезонен служител на

различни длъжности (2010 – 2013 г.). От 2014 г. до момента е служител „Човешки ресурси“ в „Лайтхаус голф енд спа хотел“ АД, Лайтхаус голф ризорт, гр. Балчик. Владее английски и френски език.

Михаела Димитрова е зачислена в **редовна докторантура** със заповед № РД-17-336/01.02.2016 г. на Ректора на Икономически университет – Варна в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.9. „Туризъм“, до докторска програма „Икономика и управление (туризъм)“ към катедра „Икономика и организация на туризма“, за срок от **3 (три) години**, считано от 01.02.2016 г. – 01.02.2019 г.

Завършва работата, предвидена в индивидуалния план. Успешно полага **докторантските изпити**, както следва:

- Хотелиерски и ресторантьорски мениджмънт – Отличен (5.50);
- Теория на управлението – Мн. добър (5.25);
- Методология на научните изследвания – Отличен (5.50);
- Френски език – Мн. добър (5.00).

През периода на обучение в докторантура е провеждала семинарни занятия по учебната дисциплина „Управление на човешките ресурси в туризъм“. Била е рецензент на дипломна работа на тема „Възможности за развитие на кулинарен туризъм в област Разград“. Участвала е в работата на курс от докторско ниво “Strategic management“ by Prof. F. Gyula, организиран от Икономически университет – Варна. Взела е участие в проект „Приложение на иновативни технологии в хотелиерското обслужване“.

По време на обучението си като докторант, Михаела Димитрова е атестирана с **положителна оценка**. Дисертационният труд е обсъден на Катедрен съвет на катедра „Икономика и организация на туризма“. Отчислена е с право на защита със заповед № РД 17-305/06.02.2019 г. на Ректора на Икономически университет – Варна, считано от 01.02.2019 г.

Открита е процедура за защита пред Научно жури, в съответствие с чл. 31, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

3. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд на докторант **Михаела Николаева Димитрова**, авторефератът и научните публикации, свързани с него, са

резултат от самостоятелно научно изследване. Аргументирано и убедително са открити **актуалността и значимостта** на изследваната проблематика. Подчертава се, че концепцията за устойчиво развитие има универсален характер и може да бъде прилагана във всички икономически дейности. В туризма, следва да допринесе за преодоляване на рисковете и максимизиране на положителните аспекти от туристическата и хотелиерските дейности.

Правилно са разграничени **обектът** на изследване – „*хотелиерството в община Каварна*” и **предметът** на изследване – „*устойчивото хотелиерство в малка община*”. **Основната цел** е ясно и точно дефинирана: „*извеждане на насоки за приложение на концепцията за устойчив туризъм в община Каварна, чрез разработване на план и формулиране на мерки за развитие на устойчиво хотелиерство*”. Постигането на целта е осъществено чрез решаването на **8 конкретни изследователски задачи**.

Подходящо е формулирана **изследователската теза**: „*приложението на концепцията за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община допринася за преодоляване на негативните последици от развитието на туризма и генериране на социално-икономически ползи за приемащата общност*”. Правилно са дефинирани **3 работни хипотези**.

Изследователският инструментариум включва приложението на съвкупност от **изследователски методи и подходи**. Сред тях са системен подход, теоретичен анализ и синтез, метод на системния анализ, дескриптивен анализ, метод на абстракция и конкретизация, метод на индукция и дедукция, метод на теренно наблюдение, статистически и дескриптивни методи, анкетно проучване, метод на полуструктурирано интервю. **Информационното осигуряване** се основава на данни от разнообразни **вторични източници** – монографии и научни трудове от български и чуждестранни автори, публикации на международни и туристически организации и хотелиерски групи, планове и стратегии за развитие на община Каварна, закони и нормативни актове, статистически справочници на регионални, държавни и международни организации, дисертации, студии, статии от списания, доклади от конференции, специализирани интернет страници. **Първичните източници** обхващат проведени теренни наблюдения, интервюта и анкетни проучвания.

Основните ограничения са **географски**, отнасящи се до хотелиерството в община Каварна и **времеви**, съобразени с продължителността на туристическия сезон в дестинацията. **Основните проблеми** при разработването на дисертационния труд са **липсата на емпирични изследвания** относно степента на прилагане на принципите от

концепцията за устойчиво развитие в община Каварна, *слабият интерес на хотелиерите* и ограниченото им съдействие по отношение на проведеното анкетно проучване.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е в **обем** от 236 страници. В основния текст са илюстрирани 58 таблици и 36 фигури. **Структурата** на дисертационния труд е издържана в духа на добре обоснована логика, последователност и връзка между третираните проблеми. Състои се от увод (7 стр.), изложение в три глави (187 стр.), заключение (4 стр.) и използвана литература (18 стр.). Към дисертационния труд са изготвени 5 приложения (20 стр). **Библиографският апарат** включва 191 заглавия, в т.ч. 131 литературни източници и 60 специализирани интернет сайтове.

Докторант Михаела Димитрова **добре познава** тезите и концепциите на утвърдени автори по изследваните проблеми, и успешно ги интерпретира. Литературните източници са ползвани **добросъвестно и коректно**.

Стилът на дисертационния труд е стегнат и точен. Текстът е написан на **научен език**. **Съдържанието на дисертационния труд** свидетелства, че докторант Михаела Димитрова е реализирала **задълбочено научно изследване** и много добро **практическо доказателство** на авторовите цел и задачи.

В **увода** е представена логическата рамка на изложението. Обоснована е необходимостта от подобряване на възможностите за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община (по примера на община Каварна).

В **първа глава** на дисертационния труд **„Особености на устойчивото развитие на хотелиерството“** е разгледана характеристиката на устойчивото развитие на туризма в туристическата дестинация. Изследователският интерес е насочен към характерните особености на устойчивото развитие на хотелиерството. Разработен е модел за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община. Посочени са ползите и недостатъците от приложението на принципите на концепцията за устойчиво развитие в хотелиерството.

Във **втора глава** на дисертационния труд **„Анализ и оценка на хотелиерството в община Каварна и неговата устойчивост“** са анализирани характеристиките на туризма в община Каварна. Извършен е задълбочен анализ на

хотелиерската суперструктура в община Каварна. Направена е оценка на нагласите на хотелиерите за устойчиво развитие в община Каварна. Оценени са нагласите на потребителите за устойчиво хотелиерство в община Каварна.

В **трета глава** на дисертационния труд **„Насоки за устойчиво развитие на хотелиерството в община Каварна”** е извършена оценка на степента на устойчиво развитие на туризма в община Каварна. Формулирани са мерки и действия за развитие на устойчиво хотелиерство на територията на община Каварна. Специално място е отделено на показателите за мониторинг на устойчивото хотелиерство на територията на община Каварна.

В **заключението** са обобщени основните анализи и изводи относно подобряването на възможностите за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община (по примера на община Каварна).

Откритите научни и научно-приложни резултати представляват оригинален принос в науката. Те дават основание за извода, че основната цел на дисертационния труд е **постигната**. Поставените изследователски задачи са **изпълнени**. Изследователската теза е **потвърдена**. Формулираните работни хипотези са **доказани**.

По структура и съдържание, дисертационният труд съответства на изискванията на чл. 34, ал. 2 и ал. 3 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

4. 1. Оценка на автореферата на дисертационния труд

Авторефератът е в обем от **48 страници на български език и 46 страници на английски език**. Той коректно кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид изследваните проблеми. **Лексикалната и стиловата характеристика на текста е издържана и прецизна**. Съставен е от **6 части**, които включват: 1). обща характеристика на дисертационния труд; 2). структура и съдържание на дисертационния труд; 3). кратко изложение на дисертационния труд; 4). справка за научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд; 5). списък на публикациите по темата на дисертационния труд; 6). декларация за оригиналност.

5. Идентифициране и оценяване на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

Докторант Михаела Димитрова **правилно е формулирала приносите** в дисертационния труд. Представената справка за приносите оценяваме като коректна и реално отразяваща постигнатите резултати.

По наше мнение, в дисертационния труд ясно се открояват **научни и научно-приложни приноси**, които могат да бъдат обобщени, както следва:

първо – изяснена е взаимовръзката между устойчивото хотелиерство, туризма и хотелиерството. Систематизирани са теоретичните познания и са изведени дефиниции за понятията устойчиво развитие, устойчив туризъм, устойчиво хотелиерство и устойчив хотелиерски продукт, адаптирани към характеристиките на малка община.

второ – разработен е авторов модел за развитие на устойчиво хотелиерство в малка община, който е апробиран по примера на община Каварна.

трето – проведено е емпирично проучване относно степента на развитие на устойчивото хотелиерство в община Каварна. Въз основа на резултатите от експерименталното прилагане на авторския модел, са разработени стратегически планове за внедряване на принципите на концепцията за устойчиво развитие в хотелиерската дейност на община Каварна.

четвърто – предложена е система от показатели за мониторинг на устойчивото хотелиерство.

пето – представените модел и план (мерки и действия) за устойчиво развитие на хотелиерството са универсални и могат да бъдат прилагани в хотелиерската дейност в малките общини на територията на България.

6. Публикации и участие в научни форуми

Докторант Михаела Димитрова отговаря на **минималните национални изисквания** за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, съгласно чл. 26, ал. 2 и ал. 3 на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Тя има **3 научни публикации**, пряко свързани с темата на дисертационния труд. Реализирала е точки по група от показатели „Г“, както следва:

Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томовете.

- **1 научна статия**, самостоятелна на *английски език*, индексирана във вторични бази данни;
- **2 научни доклада**, самостоятелни на *английски език*; първият публикуван в Турция, а вторият е включен в Националния референтен списък.

Докладите са отпечатани в сборници от участие в научни форуми, както следва:

1). The International Sustainable Tourism and Environment Protection Conference, Edirne, Turkey, 2018, pp. 30-33.

2). Regional Economy and Sustainable Development, Conference Proceedings, Research Institute, University of Economics – Varna, 2018, (1) pp. 600-609.

Публикациите на докторант Михаела Димитрова са **представителни** и осигуряват достатъчно **разпространение на резултатите** от изследването сред академичната общност и заинтересованите среди от туристическия бизнес. *Научната продукция, посветена на третираната проблематика отговаря на минималните национални изисквания за присъждане на ОНС „доктор”, според чл. 26 ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и чл. 35, ал. 1, т. 4 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.*

7. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд или автореферата

Няма доказано по законоустановения ред плагиатство в дисертационния труд и автореферата.

8. Критични бележки и препоръки

Към дисертационния труд може да бъде отправена бележка, която би подобрила общото представяне на разработката. Дисертационният труд би спечелил, ако се акцентира повече върху ролята на персонала при мерките и действията за устойчиво развитие на хотелиерството в община Каварна.

Посочената бележка не намалява достойнствата на изследването и не влияе върху общата положителна оценка на дисертационния труд, като самостоятелно изследване с безспорни научни и научно-приложни приноси.

Препоръчвам на докторант Михаела Димитрова в бъдещите си изследвания да проучи възможностите за устойчиво развитие на ресторантьорството, особено на туристическото. Би било полезно също, да се апробира авторовият модел за устойчиво развитие на хотелиерството и на територията на други общини.

9. Въпроси към дисертанта

Изследваната проблематика поражда следните въпроси за достойна защита:

1. Могат ли мерките и действията за устойчиво развитие на хотелиерството в община Каварна, предложени в трета глава на дисертационния труд, да се приложат за друга малка община и свързани ли са или не с доминиращия вид туризъм?

2. Как бихте мотивирали хотелиерите от община Каварна да изпълнят поне част от предложените от Вас действия за развитие на устойчиво хотелиерство?

10. Заключение

С убеденост давам **положителна оценка** на дисертационния труд на тема „Възможности за устойчиво развитие на хотелиерството в малка община (по примера на община Каварна)”. Потвърждавам, че той изцяло **съответства на изискванията** на ЗРАС в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

Дисертационният труд е **научно-приложно решение** на реален практически проблем с обществена значимост. Докторантът притежава задълбочени теоретични знания по специалност „Туризм” и способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания.

Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат **решение „ЗА”** присъждането на **образователната и научна степен „доктор”** в област на висшето образование **3. „Социални, стопански и правни науки”**, професионално направление **3.9. „Туризм”**, научна специалност **„Икономика и управление (туризм)”** на **МИХАЕЛА НИКОЛАЕВА ДИМИТРОВА** – редовен докторант в катедра „Икономика и организация на туризма” към факултет „Управление” при Икономически университет – Варна.

София,

01.03.2024 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

(проф. д.н. Тая Парушева)